

N:o 75.

Af herr **J. G. Forsberg**, om ändring af 11 § bevillningsförordningen.

Nu gällande bevillningsförordning föreskrifver befrielse från bevillning för inkomst af kapital eller arbete, då inkomsten understiger 500 kronor, samt för ett belopp af 450 kronor, där inkomsterna understiga 1,200 kronor, och ytterligare för 300 kronor vid inkomster från 1,200 till 1,800 kronor. Det är tydligt, att härvid 450 kronor anses utgöra det så kallade existensminimum, eller hvad som skall motsvara den skattskyldiges nödvändiga behof för sitt lifsuppehälle, därvid dock undantagsvis medgifves att öka detta existensminimum vid ömmande omständigheter med högst 200 kronor.

Dessa bestämmelser innehålla en påtaglig inkonsekvens, ty då de oundgängligaste lefnadsbehofven sålunda för en person utan familj anses vara 365 : 450 eller närmare 1 krona 23 öre, blifva de för en familj af t. ex. sex personer sex gånger mindre eller cirka 20 $\frac{1}{2}$ öre för dag.

Detta missförhållande skulle nu afhjälpas genom den medgifna förhöjningen af 200 kronor, men i vissa fall är denna förhöjning otillräcklig, och då 450 kronors bevillningsfritt afdrag är en gång för alla bestämdt, är förhöjningen däraf helt och hållet öfverlämnad åt taxeringsmyndigheternas växlande omdömen samt sker också ytterst olika på olika orter.

Genom närmare kännedom af det bekymmersamma lif, som måste föras af obemedlade föräldrar med flera barn, vinnes nogsamnt den erfarenheten, att vid ett rättvist afvägande af den skatteförmåga, som billigt

vis bör fordras af personer med mindre inkomster, stort afseende behöfver fästas vid huru många personer, som skola försörjas med dessa inkomster.

Det är på grund af sådan erfarenhet, som jag funnit mig manad att våga till Riksdagen hemställa om ändring af bevillningsförordningens § 11 och hvad därmed har sammanhang.

Såsom ett både moraliskt och nationellt ondt måste det betraktas, att Sverige enligt statistiska uppgifterna numera står lägst på skalan angående ingångna äktenskap i proportion till folkmängden; jag vill nu icke påstå, att detta skulle kunna ändras genom en obetydlig skattehindring, men det torde kunna åberopas såsom ett bevis för den fruktan, som befolkningen har för de bekymmer och försakelser, hvilka kunna komma att medfölja bildandet af en familj.

Då vår lagstiftning ändrades, så att skyddstullsystemet vann mera tillämpning, framhölls, att på samma gång som lifsförnödenheterna fördyrades, skulle äfven arbetsförtjänsten stiga, och detta må vara sant, men därvid är ovedersägligt, att fördelarne däraf tillfalla i lika hög grad den, som endast har sin egen person att försörja, som den, som har flera att draga försorg om, under det att olägenheterna af detta system i vida högre grad drabba den senare. Det är tydligt, att den, som har familj att försörja, måste för de oundgängligaste behofven betala större indirekt skatt än en ensam person, och detta mera, ju flera familjemedlemmarna äro. Beräknas hvad som åtgår till föda och kläder åt ett barn, som försörjes på det mest sparsamma sätt, så går den indirekta skatten därför dock till minst tio kronor för år.

Det kan härvid anmärkas, att kommunerna, som dock till större delen bekosta folkskolorna för barnen, icke hafva nytta af den indirekta skatten, men däremot må framhållas, att staten väl kan hafva rätt att fordra, att kommunalutskylderna fördelas i förhållande till den skatteförmåga, som rättvisligen kan fordras af kommunens medlemmar.

Vid många tillfällen framhålles det, att uppfostran af barnen under deras improduktiva ålder kostar samhället mycket. Är nu detta en sanning i hvad det rörer samhället i sin helhet? Därtill kan, angående det stora flertalet, som endast erhåller sin utbildning i folkskolan, godt svaras nej; ty det är föräldrarna, som få bekosta deras uppfostran och genom de indirekta skatterna för dem till det mesta äfven utgifva hvad samhället påkostar dessa barns skolundervisning.

Det är dessa föräldrar i ringare omständigheter, som åt samhället uppfostra en del af de blifvande samhällsmedlemmarna och, hvad

unglingarne angår, få öfverlämna dem åt samhället såsom rekryter utan sold och lön och, om så illa inträffar, att deras lif och blod skulle behövas för fosterlandets försvar, näst sönerna själfva, få bringa samhället det dyrbaraste offret.

Vid de flesta förslag angående omändring af rösträtten till Riksdagens Andra Kammare, som förelegat till Riksdagens behandling och inom närmaste framtiden torde komma att föreligga, har den hittillsvarande bestämmelsen bibehållits, att för rösträtt skall fordras betalda utskylder, med det underförstådda skälet att detta skulle vara profvet på den röstandes ordentlighet. Detta prof blir dock under nuvarande skatteförhållanden mycket otillförlitligt, ty under det att den, som endast har sin egen person att sörja för, under normala omständigheter bör med lätthet kunna bestå detsamma, blir förhållandet helt annat för försörjaren af flera familjemedlemmar, där inkomsterna, fastän förenade med ordentlighet och sparsamhet, ofta med knapphet förslå till de oundgängligaste behofven, och oförmågan att betala relativt stora utskylder således icke behöfver vara något bevis på oordentlighet eller ovilja att uppfylla sina samhällliga förpliktelser.

Genom dessa villkor för rösträtten ställas under nuvarande skatteförhållanden svårare fordringar på familjeförsörjaren än på den enskilda personen, och då familjeförsörjaren i omsorgen för sina barns framtid har ytterligare skäl till omsorg för samhället, så kan detta icke anses vara väl afvägdt, utan en ändring äfven af detta skäl önskvärd.

Det är med anledning af hvad jag nu tagit friheten att anföra, som jag velat underställa Riksdagen denna frågas pröfning, och då en ökning af det bevillningsfria afdraget med 50 kronor för hvarje barn under 15 års ålder väl icke kan anses motsvara kostnaden för dessa barns uppfostran, men dock utgöra en medelväg, samt då minskningen af det bevillningsfria afdraget vid inkomst af 1,200 kronor utgör ett nog tvärt afbrott emellan skattskyldige närmast öfver och under detta inkomstbelopp, anser jag, att detta skulle, där afdrag för barn komme att ske, kunna förmedlas därigenom, att sådant afdrag finge ske till ett inkomstbelopp af 1,500 kronor, hvarför jag i mitt förslag upptagit dessa siffror.

Med vördsam hemställan, att bevillningsutskottet, med behjärtande af denna sak, behagade uti mitt förslag föreslå de ändringar, som för denna frågas praktiska lösning kunna vara nödiga, vågar jag föreslå,

att Riksdagen måtte besluta, att första delarna af bevillningsförordningens § 11 skola erhålla följande lydelse:

Bevillning för kapital eller arbete äger icke rum, när den skattskyldiges sammanräknade årsinkomster, däri inbegripna äfven hustruns, understiga 500 kronor.

Uppgå dessa inkomster icke till 1,200 kronor, äro 450 kronor, uppgå de till 1,200 kronor, men icke till 1,800 kronor, äro 300 kronor af inkomsten af kapital eller arbete fria från bevillning. *Har skattskyldig, hvars årliga inkomster icke uppgå till 1,500 kronor, minderåriga barn att försörja, så ökas dessa bevillningsfria belopp för hvarje barn, som icke uppnått 15 års ålder, med 50 kronor.*

Det belopp, för hvilket bevillning sålunda icke äger rum, eller som får från beskattad inkomst såsom bevillningsfritt afdragas, må å ort, där kostnaden för bostad är synnerligen hög i jämförelse med förhållandet inom riket i allmänhet, äfvensom undantagsvis i de fall, där ömmande omständigheter (*långvarig sjuklighet, olyckshändelser och dylikt*) förekomma, ökas; dock så att denna ökning, vare sig den äger rum på grund af hög bostadskostnad eller ömmande omständigheter, eller båda dessa skäl, icke må för någon skattskyldig öfverstiga 200 kronor.

Stockholm den 27 januari 1905.

J. G. Forsberg.